

SZÉCSÉNYI HIRLAP

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

A SZÉCSÉNYI VÁLASZTÓKERÜLET 48-as ÉS FÜGGETLENSÉGI PÁRTJÁNAK HIVATALOS LAPJA.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor.

Negyed évre 2 kor.

— Egyes szám ára 16 fillér. —

Előfizetések a kiadóhivatalba küldendők.

Megjelenik minden pénteken.

Felelős szerkesztő:

Dr. Szóke Jenő.

A szerkesztőség telefon száma: 6.

Előfizetési pénsek, reklamációk

és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

A lap szellemi részére, s a nyíltságra vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

A magyarországi szocialistákról.

Íródtak e sorok a magyarországi szocialdemokratákhoz, akik a hét hősei voltak.

Szántsándékkal írom „magyarországi” s nem „magyar”. Egyrészt, mert ők is így hívják magukat, másrészt, mert valóban sem magyar intézmény az ő alkotásuk. Sőt épp erre a legbüszkébbek. Baj ez, nagy baj. Eszme, intézmény, alkotás itt ugyan soha gyökeret nem vart és nem verhet, csak ha magyar földbe vetik a magját, magyar talajba ássák meg a fundamentumát.

Mért van ez így, s mért kell ennek így lenni?

Hát csak azért, mert e nemzetnek minden eszméjében és törekvésében *magyarnak kell lennie*. Az elhelyezkedése, geografiája, faja és nemzeti sajátosságai mind arra kényszerítik, hogy legyen magyar minden porcikájában, különben elpusztul. Azonkívül a történelme is, négyszázad óta örök küzdelem e négyszázados história épp az ellen, amivel ők boldogítani akarják: az idegen, a nemzetközi ellen. Ismerik ők is e küzdelmet, tudják, hogy politikánk, szociális életünk, alkotásaink és egész kulturánk a magyarság sziklakövére építvék. Nem untatom hát a részletesebb kommentárral. Csak anuak ötletéből, hogy a lefolyt hét az önké, az önké küzdelméé volt, szemük elé tárom husz éve tartó magyarországi működésük eredményét: hol maradt a piros zászló alul a magyar nemzet, a nép? Bizony otthon! A falu-

ban, a hegyek között s koalizál, százezzrel adja le voksát a nemzeti trikolor alatt, míg őknek tíz-husz szavazatot juttat az urnánál. Ők felvonultatnak nyolcvanezer embert az országháza elé, pár ezret az utca terrorizálására, de ennyit minden nagyvárosban verbuválhat bármikor bármily agitáció, ha mozgékony és energikus. Ugyanakkor a tizennégy millió paraszt otthon maradt, a bourgeois-k becsukták boltjaikat, a lateinerek pedig a szívüket ők előtt. Sőt megbomlott a tulajdon pártjuk is, ezrével mentek át belőle vérbéli internacionalisták idegen zászló alá. Féltő, hogy szerte hull az egész szervezet is.

Ez a szomorú eredménye a hibás talajon építkezésnek. A bomlás. Ne internacionalizkodjanak hát itt tovább, mert meglássák, végleg összeomlanak. Ez az ország, se ura, se parasztja, nem veszi be az idegent, nem veszi be a világmegváltást. Sokkal kisebb és gyengébb, semmiogy is lehet vállalkozni. Magyar akar lenni s önmagát megváltani előbb. Magyar és nemzeti minden porcikájában. Aztán majd ráér, törődni a nagy, nemzetközi eszmeáramlatokkal, világmegváltó ideákkal. Addig nagyzási hóbort volna mindez tőle.

Még csak elvtagadás, programárulás se lenne a szocialdemokratáktól, ha nemzeti hurokat pengetnének. Hisz' világszerte rég megalkudott már a szocialdemokrácia a létező viszonyokkal s azokhoz simúl, hogy boldogulni tudjon és érvényesüljön. Az opportunista szocializmusé már mindenütt a kor, nem az utópista és a tudományos inter-

nacionáléé, melyben a magyarországiak még ma is leledzenek. Az 1847-es kommunista kiáltvány, a góthai program s még az erfurti evangélium is hol van már; mindannyi egy-egy emlékké csupán a szocializmus történetében. De még a Kiáltvány parancsáról is megfeledkeztek. Azt mondta, szerezzék meg a szocialdemokraták a politikai hatalmat, mert e nélkül soha sem érik el a főcél, a tőke hatalmának megdöntését.

Am hogyan gondolhatnak arra Magyarországon, hogy csak valaha is politikai faktorokká lehetnek, mikor folyton ellentétbe szegződnek a nemzet vágyaival, érzületével? Ez itt nem megy. De nem ment sehoh. Németországban is nemzetivé kellett előbb lennie Lassalle-nak s elszegődni Bismarckhoz a német egység megteremtésére, hogy pártja, „a német munkások általános szövetsége”, politikailag érvényesülhessen. Becsületes német nemzeti programot vallott s megkapta a nemzeti kancelláriót az általános útköz választói jogot, nem pedig kikönyörögte idegen autokratától. És a német elvtársak ma is parlamentárisan politizálnak.

Lám az „ujjászervezetek” sokkal jobb diplomaták önkénel. Kacérkodni kezdtek a nemzeti törekvésekkel, vagy legalább is nem tüntettek, nem esküdtek össze ellenünk az abszolutizmussal s ime, két képviselőt nyertek a parlamentbe. Bukott jelöltjeik is több helyt egész a pótválasztásig vitték, mások sok száz szavazatot kaptak.

De nézhetünk másfelé is. A franciaországi szocialdemokraták, a kik pedig világ-

TÁRCZA.

Hogy tűnik, tűnik

— Mózes ibn Ezra —

Hogy tűnik, tűnik boldog ifjuságom
S alig mulattam még veled!
Fejemre már ősz csillagnyáját hajtja
Az aggkor gyászos éjjele. . . .
A verőfényes holdog ifju évek,
Mint csalfa álmok tűntek el,
Hogy szálltak, szálltak, mint a játszi lepkék. . .
Az idő, ah, nem vesztegel!

Hová lett boldogságom hajnalpirja,
Mit rám festett az ifjuság?
Hová sötét, dús hajfürtöm harmatja?
Hová a tündérszép világ?
Megcsalt tehát reményem, mely virágos
Szép étellel kecsegtetett?
És szenvedés, halygás lett osztályrészem
Az ígért boldogság helyett!

Csak légvár volt minden reményem, álmain
És mostan sivár, pusztá rom. . . .

És én e romok között bolyongva busan
Vérző sehemet hordozom.

A kéjes gyönyör rózsamezejéről
Számúzték irigy emberek. . . .
Vad, durva néptömeg között kell élnem,
Ahol beszélni sem merek. . . .

Az igazságnak hálót sző az ármány,
A góg legyőzi itt az észet,
És arcomon a szégyen pirja lángol,
Hogy sorsom itten élni kész!
De hallgatok, midőn a szépnek, jónak
A hazug csel mély vermet ás
De, oh, — ha tűzben ég a férfi keble,
Nem gyötrő-e a hallgatás?!

Uti vázlatok.

A Szécsényi Hirlap eredeti tárczája.

(Folyt.)

Arany és apró pénz között agio nincs.
Helyesen cselekszik, ha még itthon gondoskodik aprópénzről is, hogy idegen földre érkeve apró kiadásait legyen miből fedeznie.
Külföldön, különösen Olaszországban sok

hamis pénz van forgalomban (különösen pápai ezüst lirák), s ezért különös ovatosságot ajánlok.

Aki nagy podgyászszal utazik, vagyis oly podgyászszal, melyet személygyorsárúként felad, azt figyelmeztetem arra, hogy amennyiben podgyászát mindjárt egész a Rivieráig (mondjuk Nizzaig, vagy Montecarlóig) adná föl, el ne mulassa személyesen jelentkezni a vámnál, azoknál a határállomásoknál, melyeknél vámvizsgálat van; tehát hajón menve Telencében, vasuton pedig Udinénél és Ventimigliánál; visszajövet Ventimigliánál és Görznél, mert ha ezt elmulasztaná, igen sok kellemetlensége és költsége lesz, míg podgyászához fog jutni.

Vasuti jegyeit az utas a Városi menetjegy irodában váltja meg, ahol egyuttal idegen pénzt is válthat be igen jutányos feltételek mellett. A legcélszerűbb a jegyeket külön zsebben tartani és különösen ügyelni kell arra, hogy a kalauz a jegyfűzetnek helyes jegyét tépje ki, vagy lukassa át. A kalauz tévedése, vagy értelmetlensége folytán az

Az artézi kutak szaporítása. Darányi földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy a szegényebb községek artézi kutakat létesíthessenek. A minisztert elhatározásában nemcsak az vezette, hogy jó ivóvízzel a községeket ellássa és ezzel a közegészségügyi viszonyokat javítsa, hanem az is hogy a közhasznú művek létesítésével a mezőgazdaság fejlessztesse. A földművelésügyi minisztérium már évek óta irányító munkát végez azon a téren, hogy a vízmizériákon segítsen. Kapcsolatban a földművelésügyi miniszternek actiójával megemlíti, hogy az artézi kút fúrása városunkban már rég elhatározott magánúton. Ugy tudjuk, hogy a Szécsényi Takarékpénztár e célra főuri nagylelkűséggel tízezer koronát meg is szavazott és a terv keresztül vitele csak azon mulott, hogy a Takarékpénztár a kút tulajdonjogát saját magának kívánja fentartani, azzal azonban, hogy a vizen nyerekedni nem kíván, csupán azt akarja megakadályozni, hogy egyesek a vízhasználatában tekintetben praepotentiát ne gyakoroljanak, s hogy ez által a Takarékpénztár tulajdonképeni célja: a városi közönség egyetemes érdeke illusoriussá ne tévessék. E tárgyra különben még — tekintettel nagy fontosságára — vissza fogunk térni, s azt bővebben meg fogjuk vitatni.

A nyári por. „Gyümölcs érés idején sem szabad megfélemednünk s fájtetésről.” E közmondás jut eszünkbe, mikor látjuk az áldásos havazást, mely ápol és port takar. Nincs ma jobb levegő sehol a világon, mint a mi városunkban. De nyáron! Az a gomolygó porfelleg, mely rontja a szemet, eszi a tüdőt, tönkresilányítja nemcsak a kereskedők árúit, de a lakosság jókedvét is. Van aszfaltunk; mily kellemesek, üdítők volnának a napi kenyér kereső munkánk után az esti séták: Mindenre költünk, ép erre nem. Nincs pénz. Diákkorunk jut eszünkbe, hogy 1-én volt pénzünk, de már 2-án nincs ebédünk, mert nincs pénz. Idegen ember járt egyizben városunkban, ki hámulatának adott kifejezést, hogy lehet ily állapot oly városban, ahol intelligens emberek laknak, mert hogy laknak onnan tudja, hogy ő ismer vagy hármat. Nem is mertük elárulni, hogy ilyen városunkban jóval több van tiszter háromnál is. Nem méltó Szécsény lakosságához ily helyzet, többet gondolhatnánk egészségünkre. Reméljük, hogy az irányadó körök komolyan foglalkoznak e kérdéssel és tekintve, hogy csekély áldozattal eredmény érhető el, e nyári veszedelem egy kis öntözéssel orvosolható legyen. Mozt az ideje erre elkészülni.

A földművelési kísérleti állomások intézmények fejlődése. Az utóbbi években különösen nagy fejlődésnek indultak azok az állami intézmények, a melyeknek célja a termelés új ágának kipróbálása és a mezőgazdálkodás terén mutatkozó állati és növényi élősdiék kipusztítására szolgáló módszerek megállapítása. Az a körülmény, hogy Amerikában a mezőgazdasági modern haladás nagyrésztben a kifejlesztett mezőgazdasági kísérleti állomásokra szorítható, Darányi Ignác minisztert már első minisztersége idején arra bírta, hogy növénytermelési, állati állományozási, tej- és szesz-kísérleti állomásokat létesítsen. Ugy értesültünk, hogy a miniszter az ország egyes vidékének termelési viszonyait legjobban feltüntetendő helyek ezen kísérleti állomásokat fokozatosan szervezni szándékozik. Tekintettel arra, hogy városunk geográfiai helyzeténél, termelési, talaj és klimatikus viszonyainál fogva is nagyon alkalmas egy ily kísérleti állomás berendezése, ez úton is felhívjuk az illetékes megyei körök, különösen, Ruzinkó Antal kir. tan. gazdasági előadó úr figyelmét, hogy városunk egy ily gazdaságilag meg sem becsülhető intézetet ha csak lehetséges, megkaphasson.

Gőzkeszövetkezők. Minél szélesebb körben ismerik föl a mélyszántás gazdasági

előnyeit, annál több helyen tömörülnek a gazdák arra a célra, hogy gőzkeszövetkezeteket létesítsenek. Ezeket a törekvéseket a földművelésügyi minisztérium is melegen felkarolja, és ahol a szövételkezetet kiszékesztik sorából alakul meg, ott a szövételkezetnek gőzkeszövetkezetébe kedvezményes államműködést engedélyez. Ujabbban a miniszter a kölcsönök folyósításának kedvezményét még könnyebbé tenni iparkodott, hogy a birtokosokat a gazdaságilag jelentős vállalkozásra bírja. Ugyanis a kölcsönök felvételére vonatkozó szabályokat odamódosított, hogy ezentúl a kölcsön után járó kamatot a szövételkezetnek csak utólag kell fizetni. Enyhítette a kölcsönök folyósításának felvételeit azzal, hogy a nyújtott kölcsön jelzálogi biztosítására vonatkozó és különben is csak a gőzkeszövetkezet mulasztása esetében érvényesülő egyetemleges kötelezettségi nyilatkozatot a földművelésügyi minisztérium nem fogja követelni akkor, ha a szövételkezet tagjai személyi hitelükkel az összegre nézve biztosítékot nyújtanak. A miniszter intézkedései remélhetőleg azt fogják eredményezni, hogy a jövőben még több ilyen hasznos gőzkeszövetkezet létesül.

Az árpáról.

Juniusi verőfényes délután az én kedves János bátyámmal a mezőn sétáltunk. Árpa tábla mellett vitt az utunk. Nézzük meg őcsém — mondta — mi van ezzel. A múlt héten épen akkor jártam erre, mikor lehengereztek. Az árpa felette dus, igazán gyönyörű volt. El is szörnyűködtém rajta, hogy tették. Ma holnap érőben és most semmire teszik. Hanem a tiszt, a ki a lehengerezést intézte, azt felelte: annyira buja, hogy csak a lehengerezés segíthet rajta, — különben megdül s szeme nem, szalmája lesz.

Az árpa táblán ut is vezetett keresztül. Oda mentünk.

Az egész táblában egyetlen egyenes gabona szárt nem láttam. Egy sem volt eltörve, de valamennyi elhajolva, görbűlve. A lehengerezés tette. Ezzel idézve elő, hogy az életető nedv keringés nem volt erősebb a kellenél.

És a fejek, azok az árpa fejek! A szem még zöld, de kifejtett, felt. Elkezdtem az egyes kalászon olvasni, hány szem van. Az árpa két soros volt. Csak is az lehetett ilyen. Volt kalász, amelyen 44 kifejtett árpa szemet olvastam meg. Jóval több mint a felén a kalász szeme 36-nál több volt. Apró kalászt egy általán nem láttam. Az árpa egyáltalán nem volt ritka.

Elgondoltam: derék cselekedett volt attól az embertől, a ki ezt a szép gabonát meg mentette az életnek. Igazán az életnek. Aztán egymást üzték ágyamban a gondolatok az árpa tábla szemléletén: Hogy így mint ez az ember tett, mindenki tehetne, az is, akinek csak fél hold vetése van. És ennek is lehetne ilyen árpája kalászbán is szemben is. Szóval a tudás az árpával így hánni, válhat közkinccs. S az ilyen árpának termesztése is.

Gondolataimból János bátyám riasztott fel. Azt mondta, hogy a tiszt hengerezéskor emelgett, ha az árpa fehéren takarodik mivel a szem igen szépen fejtett s súlyos lett, 60—80 fillérrel többet adnak érte métermázsánként.

Minden gazda ember kiszámíthatja,

hány métermázsza szem teremhetett egy-egy holdon, de rájöhet arra is, mi kell hozzá, hogy neki is sikerüljön — így.

Bizony kár lenne neki nem fogni!

Adorján András és Habony János beszélgetései.

— Már ezentúl ne legyen annyira nagyra a magyarságával!

— Hogy hogy?

— A vásárról jövök. A hol népgyűlés volt a hazai ipar pártolása mellett.

— Csak nem olyasmiről szól a róta, mint mikor a tulipán jelvényeket Bécsből szállították!

— Az semmi! — A népgyűlés szónoka mellett álltam. Én tartottam a kalapját. Az igaz, hogy a míg a haza üdvére a hazai ipar pártolásáért lelkesedett, megvizsgáltam azt a kalapot. Bántott a kíváncsiság, ugyan milyen lehet, a mit egy ilyen apostol a magának nevez? Mikor aztán megláttam, hogy a kalap Neutitscheinből való, apostol ide, apostol oda, magyarán megmondtam neki a magamét. Mentegetődött, hogy a magaféle szegény ördög, a ki az ilyen házalásból nagyon sovány kenyeret eszik, ott veszi a mire szüksége van, a hol éri és olcsóbb. Hanem annál nagyobb volt, a mit aztán elmondott.

— Ugyan mit?

— Hát hogy egy első rendű német — értse meg: nem osztrák hanem német — nagykereskedő ház utazóját kalauzolta Alsó-Kubintól Báziasig, a ki már mindenütt járt, a hol portékát eladni lehet, csak épen Magyarországon nem. A kereskedő háza számára itt is összeköttetéseket akart létesíteni. Őt szólította fel, legyen neki tolmácsa, miután a német mindenféle nyelven értett, csak épen magyarul nem; hát szüksége volt valakire, hogy a magyar kereskedőkkel magát megértethesse. Alsó-Kubinnál kezdtek. Ott persze nem hallatszott magyar szó. Tót annál több. Hanem németül mindenki beszélt, a kívül dolguk akadt. Nagysokára eljutottak olyan tájakra is, a hol magyar szó is hangzott. Hanem a kikkel nekik akadt elintézni valójuk, itt is németül beszélt egymásközt is valamennyi. Még az alföld szívében Jász-Nagy Kun-Szolnok vármegye központjában Szolnokon is. Egész utjátukban nem akadt alkalom, hogy magyarról németre tolmácsolni kellett volna. Buziáson aztán —

— Dicséneket zengett a német akkora műveltség láttára —

— Az ámi Lerakta a sárga földig. De úgy, hogy a hazai ipar apostola szeretett volna köddé változni amaz előtt. Hogy neki kellett mindnyájáért szégyenkezni. Ugy beszélt a német, hogy hasonlót sehelse tapasztalt, a hol a nemzetnek önérzete van és művelt. Utoljára kétségbe vonta, hogy nemzet vagyunk. Emberünk történetünkre hivatkozott. Még csak ez kellett! Mintha erről tudomást venne valaki! mondta. És ha arról zengedezne minden embere a világnak! Ha a történet a bizonyosság, akkor csak voltak nemzet. Hanem, hogy vannak, mi jelzi, ha az nem, hogy mindnyájan magyarul beszélnek?!

— Vigasztalódjék kend. Olvashatta az újsághól: Olyan törvényünk van, ha végrehajjták, Magyarországhban tíz év mulva mindenki tud magyarul — — — irni, meg olvasni.

845—1908. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a marosvásárhelyi kir. járásbíróság 1907. évi Sp. I. 166/3 számú végzése következtében dr. Szöke Jenő ügyvéd által képviselt Várad Samu javára 150 korona erejéig 1907. évi július hó 2-n. foganatosított kielégítési végrehajtás útján felül lefoglalt és 758 koronára becsült következő ingóságok, u. m. 1 varrógép és bútorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szécsényi kir. járásbíróság 1907-ik évi V. 225/5 számú végzése folytán 25 kor. hátralékos tőkekövetelés ennek 1907. év april. hó 9. napjától járó 5% kamatai eddig összesen 13 kor. 75 fillérben biróilag már megállapított és 3 árverés kitűzés 10 kor. 80 fill. költségek erejéig Ludányban leendő eszközlésére **1909 évi január hó 14-ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Szécsény, 1908. dec. hó 24. napján.

Nagy, kir. bir. végrehajtó.

MEGHIVÓ**A SZÉCSÉNYI NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

1909. évi február hó 21-ik napján, délelőtt 10 órakor Szécsényben,
a városháza tanácstermében tartandó

III-ik évi rendes közgyűlésre.**A KÖZGYŰLÉS TÁRGYAI:**

1. Igazgatósági jelentés előterjesztése és tárgyalása.
 2. Felügyelő-bizottsági jelentés előterjesztése és ennek alapján a felmentvény megadása.
 3. Az 1908. évi nyereség felosztása.
 4. Igazgató, hely. igazgató 12 igazgatósági tag. választása.
 5. Felügyelő-bizottsági elnök és 4 tag. választása.
 6. Ügyész választása.
 7. Alapszabályszerűleg beadott indítványok tárgyalása.
- Szécsény, 1909. január hó 6-án.

A Szécsényi Népbank Részvénytársaság
igazgatósága.

Az eredeti zárszámadások délelőtt 9 és 12 órák közt a közgyűlés napjáig az intézet helyiségében megtekinthetők.

**Hirdetések a legjutányosabb árak mellett vétetnek fel
a „Szécsényi Hírlap“ kiadóhivatalában.**

GLATTSTEIN ADOLF

könyvnyomdája, könyv- és papirkereskedése,

M. kir. dohány és szivar árudája,

a „Szécsényi Hírlap“ kiadóhivatala

Szécsényben.

Elvállal mindenféle könyvnyomdai munkákat a legjutányosabb árak mellett.

Nagy választék helyi és más képes levelezőlapokban.

Nagy raktár: Irodai papir, levélpapir valamint dobozpapírokban.